

PDK str. 180 / 1932

INTERVIEW

ROČNÍK VII.

ČÍSLO 22.

ROZPRÁVY A VĚSTI

T ý d o n í k p r o l i t e r a t u r u, u m ě n í a k r á t k ě

Frant. Bartoš:

Pražské dechové kvinteto (Quasi interwiev.)

Historie Pražského dechového kvinteta je krátká, snad až neuvěřitelně krátká na to, co až dosud vykonalo a jak neodmyslitelně se vřadilo v pražský a vůbec český hudební život. Vzniklo náhle, z potřeby dne a z potřeby nové hudby, která se častěji a častěji uchylovala ve svých komorních dílech k nezávazným, svěžejším a veselejším dechovým ensemblům, dávajíc jim dokonce přednost před klasicky tradičním smyčcovým kvartetem. Jisto je, že P. D. K. si svou dobu dovedlo najít a že do života vplulo hladce a za uměleckých podmínek příznivějších než kdykoliv jindy. Výkonná hudba česká, která má tak znamenitá sdružení komorní, jako je České, bývalé Ševčíkovo, Pražské nebo Ondříčkově kvarteto, neměla do té doby v dechových enemblech štěstí. Několik roků před Pražským kvintetem vynořil se sice t. zv. Český nonet, sestavený z dechů i smyčců, ale ten neměl dlouhého trvání. Jeho členové přijali pak většinou nabízená profesorská místa na konservatoři v Klajpedě a Nonet se rozpadl. A přece potřeba dechového komorního sdružení byla u nás hodně pociťována. A tak, když na podzim r. 1928 vystoupilo po půlleté přípravné době po prvé na veřejnost Pražské dechové kvinteto, bylo přivítáno hned velmi sympaticky a jak se novinářským žargonem říká, s velkými nadějemi do budoucna. Cítilo se, že toto sdružení mladých absolventů i ještě posluchačů konservatoře by dovedlo vyplnit citelnou mezeru našeho reprodukčního umění. Jak se později ukázalo, tyto naděje nebyly

nijak přemrštěné, Pražské kvinteto vyplňovalo a vyplňuje tuto díru skutečně dobře, a dnešní jeho stav, i při nepříznivé situaci, která mu vznikla přesunutím službou jednoho člena, není o nic méně nadějný. Řekl jsem, že Pražské dechové kvinteto povstalo v době umělecké konjunktury. Předně tedy proto, že současná tvorba věnuje zase usilovnou pozornost možnostem, které skýtá právě dechový ensemble. Za druhé proto, že dalším nevyčerpatelným pramenem repertoiru takového sdružení je předromantická éra, idylický a rozmarný svět Mozartových serenad a divertissement, virtuosní pohrávání starých copatých mistrů, ve své universálnosti nevyhýbajících se macešsky dechovému ensemblu, jako to dělali jejich nástupci; z toho vyplývá, že takový repertoír se dvojnásob dobře dá uplatnit v době, která miluje exkurse do tohoto prostředí. A za třetí proto, že nic podobného tu u nás nebylo a že tedy nové sdružení bude mít volné pole ke své činnosti. Jen bloud by se mohl domnívat, že z těchto příznivých okolností zaručujících volný umělecký rozvoj (možnost práce, repertoírová šíře, nové reprodukční úkoly, které dává nová tvorba), vyplývá sama sebou i existenční konjunktura. Je pravda, uměleckých úkolů má sdružení dost a dost a nemusí mít strach o práci. Hůře je již o to, kde tuto práci

Pražské dechové kvinteto
V. Smetáček (hoboi), Vl. Říha (klarinet), R. Hertl (flétna), Ot. Procházka (lesní roh), K. Bidlo (fagot)

umístit. Neboť ty spolky a korporace, jež by výkony Pražského kvinteta vítaly jako účelné doplnění svého programu nemohu jeho práci dostatečně honorovat, a tam, kde by byly i finance, není patričný zájem. Největším konsumentem kvinteta je přirozeně Radiojournal, kde bylo angažováno k t. zv. veselým půlhodinkám, kromě četných účinkování při vážných programech, speciálně na večerech soudobé hudby.

Současná hudba je hlavní doménou kvinteta. Příznačné pro to už bylo jejich prvé vystoupení na koncertě Spolku pro moderní hudbu, kde hráli hned Hindemitha, Malou komorní hudbu, jednu z nejrozkošnějších skladeb moderní komorní literatury. Od té doby obsáhl repertoír kvinteta množství moderních skladeb cizích a českých, česká literatura tohoto druhu teprve po založení kvinteta se patričně rozvinula. Teprve nyní, kdy autoři mohou počítati s provedením svých dechových komorních skladeb, vyrojilo se jich hned několik, z nichž většina je přímo věnována P. D. K., jiné vznikly s nepřímým určením pro P. D. K. Tak vznikl kvintet Jirákův, Mandičův, Ježkův, v nejbližší době chystá se provedení dalších, pro kvinteto určených skladeb: Kvinteto L. Maričové, talentované jihosl. skladatelky, Mir. Krejčího, P. Haase, sextett K. Reinera »Die Zwölf«, suita dvanácti krátkých vět. Provedených skladeb, ať samotným kvintetem nebo za spoluúčinkování jiných výkonných umělců, je už hezká řada. Kromě jmenovaných jsou to autoři: J. B. Foerster, L. Janáček (suita »Mládí«), J. Hüttel, K. Hába, M. Ponc, P. Bořkovec, A. Honegger, J. Fittelberg, P. A. Pisk, F. Poulenc, S. Prokofieff, K. Rathaus, V. Rieti, A. Roussel, E. Schulhoff, D. Melkich, A. Longo a j., mám-li zůstat jen při jménech současných. Z repertoíru staršího provedlo Kvinteto mimo jiné Beethovena, Haydna, Händla, Mozarta, Rejchu, Rossiniho, Saint-Saense, Telle-manna, a je tedy vidět, že ani v tomto směru nezahálelo. Za největší dosud výkon Pražského dechového kvinteta nutno ovšem počítat provedení Schönbergova kvinteta op. 26., skladby v tomto oboru nejnáročnější. Na tomto případě by se dala dobře ukázat rentabilita práce, kterou sdružení svému repertoíru věnuje. Na toto jediné dílo připadlo plných 75 hodin zkoušek! Pětasedmdesát hodin, jež věnovali členové kvinteta propracování souhry, kromě nespočetných hodin, jež každý

z nich musel věnovat soukromě svému partu. Sečtete tyto hodiny soukromé přípravy každého člena, připočtete k tomu pětkrát 75 a pak tímto součtem dělte honorář, který kvinteto obdrželo za dvojí dosud (kromě veřejné, bezplatně přístupné generální zkoušky) provedení v Radiu a ve Spolku pro moderní hudbu. Objeví se vám závratná číslice, kterou je honorována hodina vysilující umělecké práce člena sdružení, které již dnes má své pevně určené místo a dobré jméno v reprodukčním českém umění. A objeví se vám také, kolik obětavosti předpokládá toto umělecké řemeslo. Existence P. D. K. je tedy umožněna jen zajištěním jeho členů na jiných místech. Flétista R. Hertl našel své místo v orchestru pražského Radiojournalu, hobojista V. Smetáček, duše kvinteta, klarinetista Vlad. Říha a fagotista Karel Bidlo, který vystřídal v březnu 1930 dřívějšího F. Matějku, jsou zaměstnáni alespoň přechodně v České Filharmonii.

Počet provedení a tím i prosperita není vždy tak nepoměrná k vynaložené práci jako tomu bylo u Schönbergova kvinteta. Ale ani pak není možnost uplatnění připravených věcí příliš velká. Největšího počtu provedení dosáhly zatím tyto skladby: Jirákův kvintet 10 (nahrán i na gramof. desky zn. »Parlophon«), Foerstrův 7, Hindemithův 5 a Janáčkův sextett »Mládí« 5. Činnost Pražského dechového kvinteta

neomezuje se přirozeně jen na Prahu. Kromě hostování v několika československých městech, účinkovalo sdružení na předloňském mezinárodním festivalu v Liège, v letošní zimě uspořádalo zájezd do S. H. S. a na jaro připravuje zájezd do Italie; prozatím jsou proponovány koncerty ve Florencii, v Arezu a Spezzii. Jak je vidět, je činnost kvinteta na krátkou dobu svého trvání značná už po stránce vnější expance a zaslouží už pozornosti.

Vklínilo se do našeho reprodukčního umění jako organický a dlouho před tím postrádaný článek. Svým zvýšeným zájmem o umění především současné doplňuje se neobyčejně šťastně s Pražským kvartetem jako největší naděje nové, moderní hudební generace. —

ROZPRÁVY AVENTURA 1936 č. 22 (F. B. B. B.)